

ГОВІРКА — мовно-територіальне утворення, що є засобом спілкування для мешканців одного або кількох сусідніх, зазвичай сільських, населених пунктів. Її називають «мікромовою», оскільки має власні мовні (фонетичні, акцентуаційні, граматичні, лексичні, семантичні) рівні та виконує ті ж функції в суспільстві, що й **літературна мова**. Генетично споріднені говірки, які мають спільні риси на всіх мовних рівнях, об'єднують у групи говірок, говори або діалекти. Залежно від розташування говірки в межах ареалу поширення діалекту, до якого вона належить, розрізняють центральні (ядерні), периферійні (окраїнні) та перехідні говірки. Останні займають проміжне положення на стику двох діалектних систем і поєднують характерні особливості кількох говірок, що належать до різних діалектів. Крім цього, виділяють острівні говірки — ті, що функціонують в іншомовному оточенні або в межах іншої діалектної системи цієї ж мови; їх носіями є переселенці. В **ареалогії** говірка (найменша одиниця діалектного членування мови) разом з **діалектом** (говором) та **наріччям** утворюють ієрархію діалектних одиниць мови.

Сукупність усіх говірок мови складає діалектну мову. На відміну від діалекту чи наріччя, говірка — це реальна комунікативна одиниця, яка разом із літературною мовою є основою мовленнєвої діяльності більшості людей. Використання у публічному просторі власної говірки в певних життєвих ситуаціях — характерна особливість сучасної мовної картини багатьох країн світу, коли має місце паралельне функціонування говірки та літературної мови (диглосія). Говірка — об'єкт дослідження описової **діалектології**. Прикладом одного з найповніших описів говірки є книга «Говірка села Машеве Чорнобильського району» (К., 2003, ч. 1-3).

Рекомендована література

1. Жилко Ф. Т. Нариси з діалектології української мови. К., 1966;
2. Бевзенко С. П. Українська діалектологія. К., 1980;
3. Атлас української мови: У 3 т. К., 1984-2001;
4. Матвіяк І. Г. Українська мова і її говори. К., 1990.

М. Г. Железняк

Бібліографічний опис:

Говірка / М. Г. Железняк // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2006. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-25093>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).